

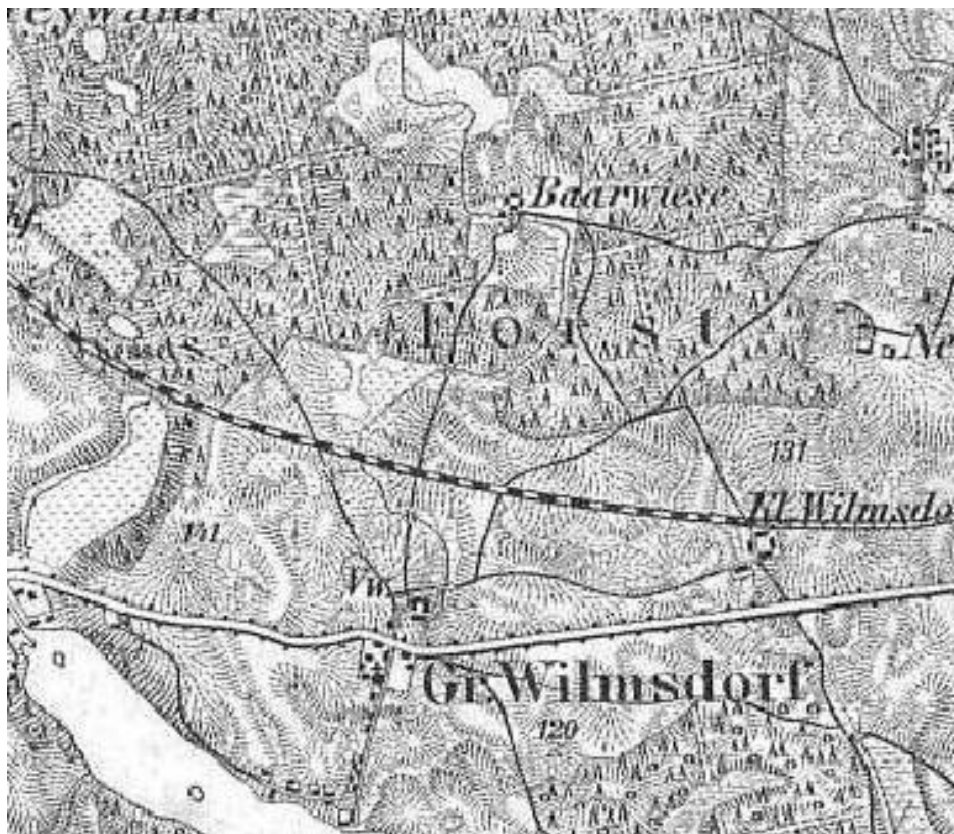
REZERWAT PRZYRODY „NIEDŹWIEDZIE WIELKIE” – Geneza powstania nazwy.

Nadleśnictwo Dobrocin, Kiełkuty, Dobrocinek, Leśnica.

Kolejny raz ruszamy ścieżkami historii, która skrywa się przed nami z prawdziwymi gratkami i perełkami. Perełki te do dziś dnia nie zawsze pozostają w przekazie ustnym, a weryfikacje terenowe sprowadzają się do prowadzenia poszukiwań na „czuja”. Wróćmy jednak do tematu – etymologii, genezy powstania nazwy, bardzo pięknego i urokliwego miejsca jakim jest rezerwat przyrody „NIEDŹWIEDZIE WIELKIE” w Nadleśnictwie Dobrocin, obręb Kiełkuty – Dobrocinek – Leśnica.

Jak wynika z oficjalnych materiałów, rezerwat przyrody Niedźwiedzie Wielkie powstał 10.05.1955 roku. Położony jest w pobliżu zbiorników wodnych wykorzystywanych obecnie jako stawy hodowlane – dawna ich pruska nazwa to Grose Baarwiese i Klaine Baarwiesen – i były to najprawdopodobniej jeziora. Wbrew temu co sugeruje nazwa rezerwatu, nie grasowały tu jednak żadne wielkie niedźwiedzie, lecz jest to zwyczajowa nazwa staropruskiej, nieistniejącej i zapomnianej już osady leśnej.

Kilka słów o historii tego miejsca. Jak już napisałem rezerwat swą nazwę zawdzięcza dawnej osadzie pruskiej BAARWIESE (Niedźwiedzia Łączka), położonej w powiecie MOHRUNGEN (Morąg). Wieś – osada, położona była nad trzema zbiornikami wodnymi o podobnie brzmiących nazwach. W nazewnictwie potocznym w powojennej Polsce pokutowało Barwinek. Najprawdopodobniej pruska nazwa osady została przetłumaczona na język polski i użyczona w/w części lasu ustanowionej później rezerwatem. Wieś Baarwiese powstała około 1848 roku i przetrwała do roku 1928 lub 1929, położona była w Lasach Dobrocińskich należących do Domhardów, aczkolwiek początkowo nazywaną Baarenwiese i nazwa ta powstała przed 1800 rokiem, czyli osada – wieś mogła powstać wcześniej. Mieszkańcy utrzymywali się z pracy w lasach oraz połowu ryb w miejscowych ośrodkach wodnych. Na dzień dzisiejszy trudno jest zweryfikować w terenie nawet umiejscowienie osady, która samoistnie przestała istnieć. Ciekawostką jest, iż jedna z młodych mieszanek osady wyszła za mąż w Morągu za miejscowego drukarza.

Mapa z XIX wieku – widoczna linia kolejowa pomiędzy Morągiem a Małdytami, jak widać Baarwiese było całkiem sporą osadą i chyba bardzo ważną skoro jest połączona głównym szlakiem z Wilamowem (Gr. Wilmsdorf)

Z miejscem tym – Baarwiese (Niedźwiedzia Łączka) – ściśle powiązane jest inne miejsce a mianowicie JAGDHAUS BAARWIESE – Domek Myśliwski Niedźwiedziej Łączki. Dom myśliwski – Jagdhaus był oczywiście zamieszkały (zdjęcie poniżej) i eksploatowany do 1945 roku. Po 1945 podzielił los innych podobnych mu domów myśliwskich i został zniszczony. Należy wspomnieć iż domy takie były bardzo popularne i częste we Wschodnich Prusach, stanowiły miejsce kultywowania pruskiej tradycji leśnictwa i myślistwa, oraz były częstym miejscem spotkań notabli państwowych. Wspomnienia które można znaleźć w internecie mówią iż było to miejsce bardzo ciche i spokojne, pełne atmosfery tajemniczości i mistycyzmu. Stanowiło też pewnego rodzaju „przystań” dla miejscowej ludności Kiełkut, Dobrocina, Wilamowa, Dobrocinka, Leśnicy i Małdyt, podczas podróży lub spacerów po lesie Dobrocińskim, ponadto pełniło też rolę delegatury Domhardów (właściciele Dobrocina) na terenie ich lasów (Gros Bestendorf Forst)

Jagdhaus Baarwiese – rok 1935

Mapa z 1930-1940 rok z widocznym umiejscowieniem Jagdhaus, Osada Baarwiese niestety już nie istnieje, w prawej części mapy znajduje się Kais. Wilh. I – Eiche ale o tym później.

Na dzień dzisiejszy na terenie oznaczonym jako Jagdhaus niestety nie zostało wiele, poniżej kilka zdjęć z tego miejsca, jest to urokliwe i przyjazne miejsce w którym każdy może przystanąć wyciszyć się i odpocząć.

Pozostałości po podporach dachu podcieniowego widoczne na zdjęciu z 1935 roku

Pozostałości po piwnicach budynku „przeszukane już przez pierwszych miejscowych”

Kawałek ściany z fundamentem świadczy tylko o bytności człowieka.

Dzisiaj króluje tutaj przyroda

Jeśli ktoś zawita w ten cichy kawałek naszej małej ojczyzny, niech wspomni o ludziach którzy włożyli w to miejsce swoje serce i pracę, ***jak niewiele trzeba żeby wszystko zniszczyć i zapomnieć.***

Niedaleko od Domu Myśliwskiego (Jagdhaus) na mapie znajduje się miejsce o nazwie ***Kais. Wilh. I – Eiche*** – co w wolnym tłumaczeniu będzie znaczyło Dęby Cesarza Wilhelma I. Co prawda po w/w drzewach nie ma dzisiaj śladu, ale jest za to piękny drzewostan buka i jest to miejsce, w którym można wybrać się na grzyby.

*Kais. Wilh. I – Eiche – miejsce gdzie powinny znajdować się dęby
Cesarza Wilhelma I, mam nadzieję że protoplaści tych drzew są rozsiani po
całym lesie.*

Rezerwat Przyrody Niedźwiedzie Wielkie – od strony stawów hodowlanych.

Rezerwat Przyrody drzewostan bez ingerencji człowieka.

Zakończymy wizytę po Rezerwacie, zapraszam bardzo chętnie do zwiedzania miejscowych ciekawostek ściśle związanych z naszymi małymi ojczyznami.

Źródła:

- 1. Mohrungen Heimatkreis - Nachrichten*
- 2. Messtischblätter 1930 rok*
- 3. Zdjęcia Wiosna Tomasz - Bractwo Historyczne „MAWRIN”*

Autor: Wiosna Tomasz – Bractwo Historyczne „MAWRIN”